

QUO VADIS, TTÜ RAAMATUKOGU?

Optimistina vastaksin pealkirjas esitatud küsimusele, et loomulikult mööda infokirteed XXI sajandisse - infoühiskonda. Küllalt hästi informeeritud optimistina aga tean, et ehkki me ükskord jõuame sinna niikuinii, ei ole see tee meile kuigi sile ja sirge. Aastatepikust mahajäämust lihtsalt pole võimalik "suure hüppega" tasa teha. Sellised katsed mistahes alal on alati läbi kukkunud. Küll on aga võimalik hakata kiiresti liikuma, peaasi muidugi, et õiges suunas.

1994. aasta oli tehnikaulikooli raamatukogule mitmeti erakordne. Esiteks toimus väga segases olukorras väga suur kolimine: lahkumine Laialt tänavalt ühiselamute laia maailma. Teiseks suursündmuseks oli see, et jõudsim tõe-poolest laia maailma: seda läbi Interneti ühendatud arvuti. Viimane sai võimalikuks seetõttu, et lõpuks toimus kauaoodatud murrang raamatukogu tehnilises varustatuses. Seni oli meie arvutipargis vaid neli XT-tüüpi arvutit. Parema puudumisel sai nendelgi mõndagi ära teha. Enam tähelepanu sel perioodil alustatud väär- ehk ETE andmebaas: Eesti tehnika- ja majandusalaste artiklite kirjed koos märksõnade ja inglisis- või saksakeelsete referaatidega.

1994. aastal oli võimalik kasutada meie raamatukogule Rootsi valitsuse poolt kingitud rahast infotehnoloogia arendamiseks mõeldud osa. Aasta algul rakendasime tööle kolm CD-ROM-i lugeritega varustatud arvutit. Ühe nendest ühendasime ülikooli arvutivõrgu kaudu ka Interneti. Sügisel saime nimetatud abi raames veel arvutustehnikat - kokku 220 000 krooni eest. Lisaks eraldati Eesti teadusfondist 1994. aastaks TTÜ Raamatukogu infosüsteemi loomiseks 370 000 krooni. See raha õnnestus aasta lõpus ka realiseerida. Osteti veel 10 tööjaama-arvutit, kaablikeskused koos vajalike erimoodulitega, printereid, mitmesuguseid kaableid ning muud kohtvõrgu rajamiseks vajalikku.

Raamatukogu infosüsteem on osa Eesti raamatukogude infosüsteemist ning selle väljaarendamine toimub vastavalt Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu automatiseerimise töögrupi poolt väljatöötatud põhimõtetele ja kavadele. Meie raamatukogust on selles töögrupis teadur Jüri Järs.

Meelis Ideon töötab raamatukogus alates 1970. aastast. 1975-1994 oli ta raamatukogu asedirektor, 1995. aastast on ta direktor

TTÜ Raamatukogu infosüsteemi baaseskkonnaks on kombineeritud topoloogiaga Ethernet 10BASE-T personaalarvutite kohtvõrk (Novell Netware 3.12). Raamatukogu kolme Mustamäe hoonesse (Ehitajate tee 5, Akadeemia tee 5 ja Akadeemia tee 7) paigutatavad tööjaamad on kavas liita optilise kaabli abil ühtseks raamatukogu võrgusegmenndiks, mis on lokaalsilla mooduli kaudu ühendatud TTÜ tuumikvõrguga ning sealt on tagatud pääs laiivõrkudesse.

Raamatukogu Ehitajate tee 5 hoonesse on kohtvõrgu kaablid paigaldatud ning momendil toimub serveri häälestamine. Mai lõpuks peaks võrgus olema kümme mekond arvutit. See võimaldab muu kõrval Interneti ressursside põhjalikum tundmaõppimist ja kasutamist. Seni võrgus olnud ainuke arvuti oli peamiselt elektronposti, kuid samuti ka sisetöö tarbeks.

Aastavahetusel toimus sisse-murdmine Ehitajate tee 5 hoonesse.

See õnneks küll palju kahju ei tekitanud, kuid sundis meid rohkem tähelepanu pöörama ruumide turvalisuse tagamisele.

Ehitajate tee 5 ruumides on tarvitusele võetud täiendavad kaitsevahendid. Kuid ühiselamutes asuvate ruumide kaitse on praegu veel lahendamata, seetõttu esialgu arvuteid sinna ei ole paigutatud. Lahendamist vajab raamatukogu hoonete vahelise side probleem. Kavas on paigaldada Mustamäe hoonete vahele valguskaabel, kuid selle töö finantseerimine pole veel selge. Natuke kaugemas tulevikku jääb raamatukogu kaugemal asuvate allüksuste (aadressidel Olevimägi 12, Kopli 82 ja Kopli 101) ning Mustamäe pearaamatukogu vahelise andmeside loomine.

Kiire ning töökindel riistvara, süsteemne tarkvara ja kõrge kvalifikatsiooniga raamatukoguhoidja - need on hästitõttava infosüsteemi kolm komponenti. Kui riistvara hankimisel on suuremates raamatukogudes olnud väikseid edusamme, siis spetsiaalse raamatukogutarkvaraga on seni Eestis lood kehvad. Küsimus ei ole ainult raal kataloogi loomises. Tähtis on, et genereeritud kirjed oleksid kasutatavad nii

QUO VADIS, TTÜ RAAMATUKOGU?

□ algus lk.

raamatukogudevaheliselt kui ka raamatukogusiselt igas raamatukogu tööloigis. Selleks ei sobi põlve otsas tehtud tarkvara ning sageli on ka spetsiaalse tarkvara kohandamine erineva keskkonna ning tingimuste jaoks väga tülikas. Seda näitab ilmekalt Rahvusraamatukogu alminek Soome rahvaraamatukogude tarkvara KIRI ostmisel.

Eesti raamatukogude infosüsteemi 8 suurema teadusraamatukogu hulgas, mis täidavad kataloogimiskeskuse ülesandeid, on ka TTÜ Raamatukogu.

Vastavalt projektile tuleb kataloogimiskeskustes luua 1995. aastal baaskeskond integreeritud raamatukogusüsteemi juurutamiseks, installeerida raamatukogutarkvara ja asuda genereerima raalkataloogi kirjeid. Praegu on küllalt reaalne hankida kataloogimiskeskustele ühine maailmatasemel olev integreeritud tarkvara, kui kõik asjaosalised saavutavad üksmeele Avatud Eesti Fondi poolt eraldatud raha kasutamiseks.

Raamatukogu töötajate huvi arvutite vastu ning edusammud nende kasutamisel on olnud isegi suuremad, kui julgusime loota, arvestades, et tegu on enamuses keskea ületanud töötajatega, kel seni arvutitega kokkupuudet on olnud väga vähe. Töötajate koolitus peab olema pidev, sest uut teavet tuleb kogu aeg juurde. Palju kasulikku on võimalik õppida kolleegidelt nii kodu- kui välismaal. Tänu Soome sõpradele oli käesoleva aasta jaanuaris kolmel töötajal võimalik end täiendada Helsingi Tehnikaülikooli raamatukogus.

Kui Mustamäel hoonetevaheline võrk saab teoks ning realiseerub ka ühise raamatukogutarkvara muretsemine, siis võib juba rääkida raamatukogu in-

fostseemist. Selles süsteemis uute moodulite kasutuselevõtt on juba lihtsam, ehkki vajab lisafinantseerimist. Arenduskava 1996. aastaks võiks olla järgmine:

1. Jätkata raalkataloogi sisestamist.
2. Rakendada vötkooditehnoloogiat nii trükiste kui lugejate identifitseerimisel
3. Juurutada lugejateeninduse moodul
4. Alustada CD-ROM andmebaaside võrgukasutuse loomist

Natuke kaugemas tulevikus oleks vaja jõuda uue raamatukoguhoone ehitamiseni praeguse kõrvale. Kui suur tuleviku raamatukogu peaks olema ning mida ta fondid sisaldavad, sellele tuleb juba praegu mõelda. Infotehnoloogia kiire areng on seadnud tõsiselt kahtluse alla paberdokumentide konkurentsivõime elektronidokumentidega. Miks peaks raamatukogu muretsema riulitäre referaatajakirju, kui sama mahub ühele kettale ning vajaliku vilumuse korral on infootsing sellelt kettalt arvuti abil palju kiirem ning tõhusam? Vaadates meie raamatukogus olemasolevaid elektroonilisi multimeedia entsüklopeediaid, pole raske näha, milliseid eelseid need omavad pabervariantide ees juba praeguses üsna tagasihoidlikus teostuses. Suurt efekti peaks multimeedia andma õppevahendite jms valmistamisel. Ei näe põhjust, miks ka ilukirjandust ei võiks lugeda CD-ROM-iga varustatud märkmikarvuti ekraanilt, kui teksti kvaliteet on võrdne trükise omaga. Pillav tundub tuhandete teadusajakirjade trükkimine ning levitamine suures tiraažis, kuigi kõigepealt valmistatakse artiklid elektroonilisel kujul ning oleks loogiline, et artikkel jõuab andmebaasist sidekanalite kaudu teadlaseni alles siis, kui sel on tekkinud artikli vastu suurem huvi, näiteks pärast referaadi lugemist.

Kas üldse minna raamatukokku, kui varsti on paljudes kodudes arvuti

sama tavaline nagu praegu teler, kusjuures telefon, kaabeltelevisioon või mingi muu kommunikatsioonivahend võimaldab tuua ekraanile või paberile tekste ning pilte ükskõik kus asuvast virtuaalraamatukogust? Muidugi ei loovuta kirjastusimpeeriumid, millede kaudu ringleb suur raha, kergelt oma positsioone. Tegelikult otsustab kõik raha: kui elektroonilist infot õnnestub müüa sama kasulikult kui paberil väljaandeid, siis miks mitte müüa! Võib muidugi olla, et koju kätte tulev info kergendab niipalju rahakoti sisu, et tekib tahtmine raamatukokku lipata. Seni ilmunud raamatuid ja ajakirju samuti vaevalt tagantjärele arvutisse viiakse. Pealegi nõuab elektrooniline info samuti kogumist ja süstematiseerimist. Igal juhul on raamatukogudel head eeldused püsida, kui nad ajaga kaasas käivad. Ka kino pole veel kadunud, hoolimata teleritest ja videomagnetofonidest. Tuleviku raamatukogu on arvatavasti väiksem, hubane, varustatud uusima tehnikaga ning vajadusel on lugejat infopadrikus alati juhatamas informist-raamatukoguhoidja.

Ajaga tuleb kaasa minna, kuid tõenäoliselt jäävad raamatud ning ajakirjad veel aastateks. Praeguse napi raha juures on nende täpne valik eriti oluline. Tehnikaülikooli õppejõud ning teadurid saavad välismaise kirjanduse tellimisele palju kaasa aidata, esitades oma ettepanekuid ning soovitusi. Kuigi 1995. a komplekteerimissummadest oleme 4 kuu jooksul saanud kasutada vaid umbes ühe protsendi, loodame siiski finantsolukorra parnemisele.

Meelis Ideon

Raamatukogu direktor

TULE JA AVASTA ENDA JAOKS CD-ROM!

Infotehnoloogia kiire areng on toonud raamatukogukasutajate käsutusse uue teabekandja - CD-ROMi (Compact Disc Read Only Memory). CD-ROMide (püsimaluga kompaktplaadide) eelkäijaks võib pidada 1982. a. turule jõudnud lesensalvestusega CD-heliplaate, mis on enamikule teist, "Tehnikaülikooli" lugeja, kindlasti tuttavad. Kuna lasersalvestusel rakendatav digitaalsalvestuse põhimõte võimaldab bitijadadena jäädvustada mitte ainult heli, vaid ka teksti ja kujutisi, sealhulgas animatsioone e. liikuvaid kujutisi, oligi võimalik luua uus meedium - CD-ROM.

Esimene andmebaas kompaktplaadil jõudis lugejateni 1986. a., see oli USA kirjastuse Grolier "The Electronic Encyclopedia". Eelmise aasta CD-ROM kataloogidest võis leida juba üle 6000 erineva nimetuse, sealhulgas: raamatukogude kataloogid, aadressraamatud, entsüklopeediad ja sõnaraamatud, atlasid, reisijuhid, ajakirjad, ajakirjate referaadid, ilukirjandus (Shakespeare'i kogutud teostega CD-ROMi võite osta vaid 49

\$ eest!), muinasjutud, mängud ja palju muud. On tekkinud täiesti uut liiki kirjastamine - multimeediraamatute ja -ajakirjade kirjastamine. Eriti agaralt on multimeedia vallutamas õppevahendite turu, näit. Paramount Publishing kavatab lähitulevikus kulutada multimeedia-õppevahendite kirjastamisele 50 miljonit \$.

Miks on siis need hõbedased kompaktplaadid võitnud nii suure populaarsuse? Eelkõige oma ülisuure infomahutavuse tõttu - standardsele 120 mm läbimõõdu ja 1,2 mm paksusega polükarbonaadist valmistatud laserplaadile mahub 680 MB teavet (üle 300 000 lk.). Plaadid on mehhaaniliselt väga vastupidavad, nad ei kulu ega purune (näit. kukkumisel), ei karda tolmuga ega niiskust, taluvad kuni 50-kraadist kuumust (üle selle võivad kõverduda). Ka ei ole karta ülevanemist, sest andmebaase uuendatakse pidevalt - tänu CD-tehnoloogia massilisele levikule muusikaturul on seadmed ja plaadide valmistamine niivõrd

odavnenud, et on kättesaadavad ka mitte nii laia turuga arvutitehnoloogiale.

Eelnev CD-ROMide kohta on pärit ajakirjast "Arvutimeailm". Tutvu lugemissalis "AM"-i jt. arvutialaste ajakirjadega (näit. "Online & CD-ROM Review")!

Meie raamatukogusse jõudsid esimesed CD-ROM-andmebaasid 1992. aastal, mil meile kingiti TENTTU, LIBRIS ja BOSTON SPA CD-ROMid. Kahjuks ei saanud me neid ega kohe kasutama hakata, kuna puudus CD-ROMi lugeriga arvuti. Saime selle alles 1993. a. jõulude eel - kingitusena Rootsi valitsuselt. 1994. a. alguses läis raamatukogu infoosakonnas lahti tõsine tutvumine andmebaasidega, mida selleks ajaks oli meil juba ligi paarkümmend. Kui informistidelained spetsialistidele sai asi selgeks, hakkasime tasapisi teenindama ka lugejaid, esialgu infoosakonna ruumides. Tõeline lugejateenindus algas siiski käesoleva

□ jätkub 3 lk.

TULE JA AVASTA ENDA JAOKS CD-ROM!

□ algus 2 lk

aasta 20. veebruaril, mil raamatukogus sai võimalikuks avada arvutituba kahe CD-ROMi lugeriga varustatud personaalarvutiga. Momendil on lugejate käsutuses 30 CD-ROM-andmebaasi, mis võimaldavad teostada kõige täiuslikumaid infootsinguid. Lugejaid juhendavad vajadusel valveinformistid.

Statistika andmebaaside kasutamise kohta ajavehemikus

20.02-20.03. 1995 (kokku 169 tundi) näitas, et kõige rohkem kasutati Salsa kirjastuse "Springer" tellimiskataloogi CD-ROMil (24 tundi). Tulemus: tellitud raamatud, 162 eks. 8261 DEMi eest (sai 50 % hinnaalandust!) jõuavad raamatukokku maikus.

Rohkem kasutamist leidsid veel LIBRIS (17 tundi), COMPENDEX PLUS (16 tundi), WILSON (15 tundi). Mida need andmebaasid sisaldavad, vaata nimestikust artikli järel.

Kui olete tõsine teadlane, on teil peaaegu et lausa kohustus tutvuda operatiivse andmebaasiga (ilmub

kord nädalas!) Current Contents on Diskette. CC peegeldab ca 6000 enimsiteeritud maailma juhtivat teadusajakirja. Teil on võimalik tellida reprints otse autoritelt, koopia tuleb teile tasuta, maksate vaid kirjarmargi eest!

Arvutitoas on veel võimalik lugeda diskette, mis on kaasas ajakirjaga "PC PLUS". Ka on mõne 2. laenupunktis raamatu vahel diskette, isegi CD-ROMe, mida saate samuti kasutada arvutitoas.

Enne, kui toome ära andmebaaside nimestiku, lisame näiteid selle kohta, mis moodne info maksab.

Aastatellimus bibliograafilistele CD-ROM-andmebaasidele:

COMPENDEX PLUS - 5691 \$, CITIS - 1782 \$, referatajakiri Mechanical Engineering Abstracts - 995 \$. Märksa odavamad on entsüklopeediad: McGraw-Hill Science and Technical Reference Set maksab "vaid" 500 \$.

Tänapäeva raamatukogus on lausa võimatu tagada kõikide algallikate olemasolu, palju tähtsam on teada saada, millises raamatukogus (kasvõi USA

Kongressi Raamatukogus) lugejale vajalik raamat või ajakiri asub. 1994. aastast alates on meie raamatukogus võimalik teha kaugotsinguid Interneti kaudu. Seda võimalust kasutame RVLi (raamatukogudevahelise laenutuse) tellimuste puhul.

Kallis "Tehnikaülikooli" lugeja, tule raamatukogusse tutvuma tulevikumeedia - CD-ROMiga! Raamat või ajakiri CD-ROMil võimaldab palkuda sulle midagi sellist, millega paberinfokandja iluiga hakkama ei saa! Tule ja veendu!

Arvutituba asub TTÜ peahoone raamatukogus Ehitajate tee 5, uudisraamatute näituse kõrval. Avatud E - R 9.00 - 16.30.

Soovitatav on arvutiaga eelnevalt kinni panna, tel. 53 73 54.

Salvestamine andmebaasidest paberile on võimalik väikese tasu eest, disketele tasuta.

*Taimi Nurmiste,
infoosakonna juhataja*

ANDMEBAASID TTÜ RAAMATUKOGUS

1. CD-ROM-idel:

1. RAAMATUKOGUKATALOOGID.

*BOSTON SPA BOOKS on CD-ROM. (1992). Briti Raamatukogu raamatute kataloog.

*BOSTON SPA CONFERENCES on CD-ROM. (1991). Briti Raamatukogu konverentsimaterjalide kataloog.

*BOSTON SPA SERIALS on CD-ROM. (1991). Briti Raamatukogu perioodika kataloog.

*CD - LIBRIS. (1980-1991). Rootsi 40 raamatukogu välis- kirjanduse koondekataloog (raamatud, perioodika, kaardid, arvutifailid jne.).

*TENTTU CD-ROM. (1980-1994). Helsingi Tehnikaülikooli Raamatukogu andmebaasid (raamatud, perioodika, Soome tehnikaajakirjade artiklite kirjed, Helsingi TÜ uurimistööd ja publikatsioonid, Helsingi TÜ-s kaitstud teaduskraadid ja Põhjamaade teadusasetused).

2. REFERAATANDMEBAASID.

*CITIS CD-ROM. (1972-1994, jätkub 1995). Annab ülevaate maailmas tsiviiltehnika kohta ilmuvatest materjalidest (peamiselt artiklid) ning teavet ehituses kasutatavate arvutiprogrammide kohta. Andmeid uuendatakse kaks korda aastas.

*COMPENDEX PLUS. Engineering Index and Engineering Meetings.

(1989-1994, jätkub 1995). Andmed (artiklite referaadid, konverentsimaterjalid) umbes 4500-st tehnikateaduste alasest ajakirjast, ühingute ja organisatsioonide väljaannetest.

*ENVIRONMENT ABSTRACTS. (1986-1994, jätkub 1995). Keskkonnakaitse, õhu ja vee saastumise, jäätmemajanduse, kütuste ja termodünaamika teemadel ilmunud kirjandus.

*FSTA. Food Science and Technology Abstracts. (1969-1993).

40 keeles ilmunud artiklite, raamatute, konverentsimaterjalide ja patendide referaadid toiduainetetööstuse, biotehnoloogia, biokeemia ja mikrobioloogia vallas.

*INSPEC on disc. (1989-1994, jätkub 1995). Füüsika, elektroonika, energeetika, infotehnoloogia ja arvutialane kirjandus.

Igal aastal lisandub ca 250 000 kirjet.

*LISA PLUS. Library and Information Science Abstracts.

(1969 - 1994, jätkub 1995). Info - ja raamatukogualane kirjandus.

*SILVERPLATTER INFORMATION DIRECTORY OF ELECTRONIC RESOURCES. (1993).

*ERIC. (1988-1990). Infokataloog Silver-Platter firma elektrooniliste andmebaaside kohta. Sisaldab ka haridusalast andmebaasi.

*WILSON BUSINESS ABSTRACTS. (1982-1994, jätkub 1995).

Artiklite referaadid 345st majandus- ja äri-alasest ingliskeelsest USA-s ja mujal ilmuvast ajakirjast.

*Wilsondisc Applied Science & Technology Abstracts.

(1983 - 1994). Artiklite referaadid rohkem kui 390-st inseneriteaduslikust ajakirjast (ka mitteingliskeelsetest ajakirjadest, kui on lisatud ingliskeelne referaat).

*Wilsondisc General Science Abstracts. (1984-1994).

Artiklite referaadid enam kui 135st Suurbritannias ja USA-s ilmuvast ingliskeelsest ajakirjast.

*Wilsondisc Sampler. (1993). Tutustab H.W.Wilson Company andmebaase, sisaldab näidiseväljavõtteid 10st andmebaasist.

3. TEATMETESED.

*Compton's Interactive Encyclopedia. (1994).

Eelkõige kooliõpilastele, aga ka üliõpilastele kasutamiseks sobiv entsüklopeedia.

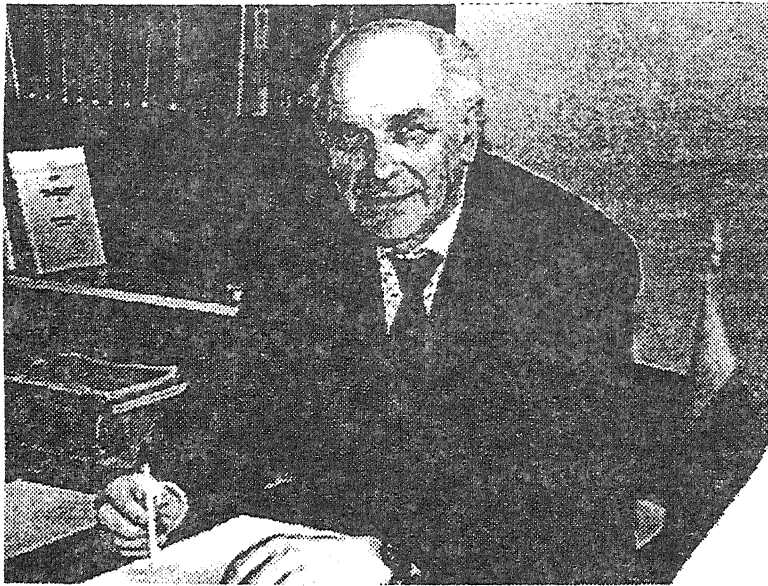
*MCGRAW-HILL SCIENCE AND TECHNICAL REFERENCE SET. 1992.

Teaduse ja tehnikaalane entsüklopeedia, sisaldab üle 7700 artikli, 1700 foto ja joonise, sadu tabeleid, kaarte ja diagramme, lisaks seletav sõnastik 117 000 termini ja definitsiooniga.

*The new GROLIER MULTIMEDIA ENCYCLOPEDIA. (1993).

21 köitelise Grolieri "Academic American Encyclopedia" elektrooniline, täiendatud väljaanne. Sisaldab 33 000 artiklit, hulgaliselt illustreeritud kaarte, sadu heliklippe ja üle 50 videoklipi.

□ järgneb 8 lk.

Konrad Kikas töötab TTÜ raamatukogus alates 1954 a-st. Aastatel 1961-1994 raamatukogu direktor.

Tehnikaülikooli raamatukogu on aegade jooksul palju muudatusi üle elanud. Järgnevas vaatluses jaotatakse tema 75-aastane arengulugu kuude perioodi, mis nii kvantitatiivsetes näitajates kui ka töö kvaliteedis on selgesti eristatavad.

Kujunemisaastad (1919-1940)

Keerulised olud tehnikaülikooli väljakujunemisel jätsid jäljed ka raamatukogu arengule. Raamatukogu kulud olid ette nähtud juba Eesti Tehnika Seltsi Tehniliste Erikursuste 1918/19. õppeaasta eelarves. Tallinna Tehnikumi inventariraamatutest aga ilmneb, et esimesed raamatud osteti alles 1919. a. 11. detsembril (mis loomulikult ei välista, et mõni raamat võis muretsetud olla ka varem). Nii või teisiti, seda daatumit võib lugeda TTÜ raamatukogu asutamisajaks, sest 1919. aasta detsembrist alates on trükiseid pidevalt lisandunud.

Raamatukogu paiknes algul Pikk t. 20. 1932. aastast Vene-Balti 16 (praegu Kopli 101).

20. aastail muretseti peamiselt saksa- ja venekeelseid, vähemal määral inglise- ja venekeelseid trükiseid, kuna tehnikumis kasutati õppetööski põhiliselt võõrkeelset kirjandust. Kogusid püüti täiendada ka varem ilmunuga (alates 19. saj. keskpaigast). 30. aastail omandas kogude täiendamisel järjest suurema osatähtsuse ingliskeelne raamat.

1928. aastal otsustati Tallinna (Kõrg)tehnikum likvideerida ja asutati uus keskastme tehnikum (praegu Tallinna Polütehnikum).

Likvideerimine venis pikale. 1936. aastani asus Koplis ühe katuse all kaks tehnikumi. Pärast likvideerimisotsust kärbiti raamatukogu eelarvet, kogude täiendamine muutus raskeks, kuid jätkus. Kui aastatel 1919-1928 oli muretsetud ca 600 köidet aastas, siis ajavahemikus 1929-1936 oli aastane juurdetulek ca 400 köidet. Tekkinud lüngad suudeti täita alles pärast tehnikainstituudi loomist.

1938. aastal sai raamatukogu 112 nimetust ajakirju, enamuses inglise ja saksa keeles. Kogusse lisandus igal aastal ca 1300 köidet. 1940. aastaks oli TTÜ raamatukogu kujunenud Eesti suurimaks tehnikaraamatukoguks, milles oli üle 20 000 köite.

Maakera pöördub itta (1940-1955)

1940/41. õppeaastal toimus töös olulisi muudatusi. Senisest enam hangiti nõukogude kirjandust. Vastavalt Tehnikaülikooli Nõukogu otsusele 1941. a. veebruarist avardati komplekteerimise temaatikat. Õppetööks hakati raamatuid ostma suuremas eksemplaarsuses. Eri- list rõhku tuli panna poliitilise kirjanduse hankimisele suurel arvul. Läänest pärit ajakirjade tellimist tuli vähendada kümnekonna nimetuseni. Läänest pärit raamatute hankimine katkes hoopis. Oli aga ka mõningaid positiivseid muutusi:

75 AASTAT

koliti avaramatesse ruumidesse, pikendati lahtiolekuaegu, avati 50 kohaga lugemissaal.

Sõjajärgseil aastail hakati regulaarselt muretsema NSV Liidus ilmuvat õppe- ja teaduskirjandust. Sõjaeelset teaduskirjandust saadi mitmelt NSV Liidu kõrgkooli raamatukogult, samuti osteti mõned teadlaste erakogud. Aastail 1945-1950 täienesid kogud keskmiselt 20 000 trükisega aastas. Fondide kiire kasvu tõttu muutus ruumikitsikus 50. aastate algul kriitiliseks. Mitmel korral vähendati lugemissaali pinda. 1954. a. tuli saal sulgeda. Ruumikitsikus tingis otsuse raamatukogu kolimiseks Koplis kesklinna 1955. aasta algul, instituudile kuuluvasse hoonesse asukohaga Lai t. 5. Eialgu sai raamatukogu oma kasutusse vaid osa majast ja avas seal kojulaenu- tuse ning mõned lugejakohad raamatute ja perioodika kohalkasutamiseks. Ees seisis suur töö hoone remontimisel ja kohandamisel.

Perioodi 1940-1955 võiks piltlikult iseloomustada Juhani Sütiste poeemi "Maakera pöördub itta" pealkirjaga. Raamatukokku ladestus Idast pärit poliitilisi ja õpperaamatuid sel määral, et enam ei jätkunud ruumi raamatukoguhoidjale ega lugejale. Raamatukogu lõigati täiesti ära lääne infost. Ja seda ju Nõukogude võim vajaski.

Murrangulised aastad (1955-1965)

Aastad 1955-1965 olid raamatukogu arengus murrangulised. Laia tänava hoones tehti kapitaalremont. Raamatukogu sai oma tegevuseks normaalsed tingimused ja jõudis kogude korralduse ning lugejateeninduse poolest nõutava tasemeni.

Üliõpilaste ja õppejõudude arvu suurenemise tõttu hakati fonde intensiivsemalt täiendama. 1956. aastal taastati rahvusvaheline raamatuvahetus, mis Teise maailmasõja ajal oli katkenud. Aastail 1960-1965 täienesid kogud keskmiselt 40 000 trükisega aastas.

1965. a. sai raamatukogu 852 nimetust ajakirju.

□ jätkub 5 lk.

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

□ algus 4. lk.

Kui lugejateeninduses senini domineeris kojulaenutus, siis 50. aastate lõpul hakati laiendama kirjanduse kohal kasutamise võimalusi ja teatmeteemindust. 1958. a. alustati lugemissaali käsikogu moodustamist. Sellesse kogusse komplekteeriti kohal kasutamiseks teatme- ja õppekirjandust. 1960. a. avati 64 kohaga lugemissaal.

1962. aastal paigutati lugemissaali käsikogu ja kõik raamatukokku saabu- vad ajakirjad avariuleile. Märkimis- väärne on, et pärast avariulite sisseseadmist kahekordistus laenutuste arv ühe aastaga.

1961/62. õppeaastast toimuvad regu- laarsed bibliograafiaõppused üliõpilas- tele ja 1962/63. õppeaastast bibliograafialoengud aspirantidele (magistrandidele).

1962. aastaks kujunes välja raamatuko- gu uus struktuur, kus senise kahe osa- konna asemel oli neli: komplekteerimis- osakond, kataloogimisosakond, laenu- tusosakond kojulaenutuse ja lugemis- saali sektoriga ning bibliograafiaosakond. Raamatukogu arvati teise kategooriasse, töötajate arv oli kasvanud 27-ni.

Kuuekümnendate aastate keskpaigaks oli Lai tn. 5 hoone täielikult raamatuko- gu kasutuses, remont lõpetatud ning loodud baas heatasemeliseks luge- jateeninduseks. Ja nii kandubki järg- nevatele aastakümnetel raskuspunkt töö kvaliteedi arendamisele, olgu see siis bib- liograafia-, info-, arendus-, teadus- või kirjastustöö, raamatu- ja raamatukogu- tutvustus jm.

Asume Eesti suurraamatukogude sekka (1965-1975)

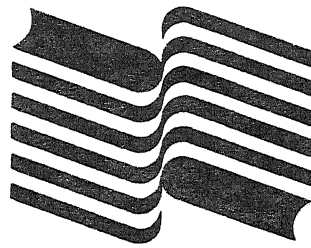
Vaadeldaval kümnendil hakati lugejaile meetodikavahendeid koostama. Aastail 1965-1970 avaldati trükkis 5-andeline sari pealkirjaga "Bibliograafia mi- niminum", mis andis ülevaate bibliog- raafia- ja infoväljaannetest TPI teaduskondade profiilil. Aastail 1973-1977 ilmus 4 annet analoogilisest sar- jast üldpealkirjaga "Bibliograafia lühikursus". Ilmus veel mitu väljaannet, milles käsitleti raamatukogu teatmestut.

Teadusbibliograafias sai 1962. aastal raamatukogu tähtsamaks tööks Tallinna Tehnikaülikooli bibliograafia

koostamine. Vastavates kartoteekides registreeritakse võimalikult ammen- davalt trükised ja käsikirjalised tööd, mille on kirjutanud ülikooli töötajad, nii kaasaegsed kui varasemad, samuti ma- terjal nimetatud isikute kohta ja ülikooli elu käsitlevad trükised.

Alates 1975. aastast hakati trükis avaldama teenekate teadlaste personaal- bibliograafiaid. Pidevalt hakati kor- raldama ka teenekate õppejõudude ja teadlaste personaalnäitusi nende juube- lite puhul.

60. aastate teisel poolel hakati varase- mast rohkem tähelepanu pöörama in- fotööle. Raamatukogu koostas 1966. aastal kava teadusliku informatsiooni korraldamiseks ja arendamiseks, mis hõlmas tervet kõrgkooli. Rektori käsk- kirjaga määrati kindlaks teadusinfo-

TTÜ Raamatukogu

matsiooni teenistuse lülid ja nende üles- anded, määrati igas kateedris ja labora- tooriumis infotööga tegelevad isikud.

Vaadeldaval kümnendil arenesid välja raamatukogu teadustöö suunad. Teadlaste ja spetsialistide infotarviduse ja selle ra- huldamise selgitamiseks on raamatu- kogu osalenud mitmes üle-eestilises sotsioloogilises uuringus. Üks neist toimus TTÜ raamatukogu üldjuhtimisel 13 raamatukogu osavõtul. Hakati kor- raldama ka väiksema mahuga küsitlusi TTÜ üliõpilaste ja õppejõudude kirjan- dusnõudluse tundmaõppimiseks. Uuri- tud on tudengite kirjandus- ja kultuurihuve.

Raamatufondide koostise ja kasutamise temaatikaga on seotud paljud vabariik- likud ja raamatukogusisesed uuringud. Esimene ulatuslik fondide ühisuuring Eesti raamatukogudes toimus aastail 1970-1972. TTÜ raamatukogu oli üks selle üldjuhte. Uuringu eesmärgiks oli raamatufondide koostise optimeerimine erinevais raamatukogudes. Uuriti ka

TTÜ raamatukogu perioodikafondi koostist ja kasutamist selgitamaks välja erialade põhiajakirju ja täpsustamaks ajakirjade säilitusaegu.

Süsteemianalüüsi põhimõtteid raken- dades analüüsiti ja täiustati raamatute töötlemissprotsessi.

Aastail 1965-1975 kolmekordistus isikkoosseis, lisandus kvalifitseeritud töötajaid. Loodi uusi osakondi ja sek- toreid, täiustati lugejateeninduse süsteemi. 1970. aastal alustas tööd me- toodikaosakond, mille ülesannetesse raamatukogusisesese meetodikatöö kõrval kuulus ka Tallinna kõrgkoolide ja kesk- eriõppeasutuste raamatukogude me- toodiline juhendamine.

1970. aastast hakkas raamatukogu tööle võtma tehnika- ja majandusharidusega spetsialiste - erialareferente. Seda oli vaja sisulise töö tõhustamiseks biblio- graafia- ja infoöös, samuti komplek- teerimisel, liigitamisel jt valdkondades. 1975. aastal moodustati referentide osa- kond, mille koosseisus oli 6 eriala- referenti.

Alates 1968. aastast analüüsiti põh- jalikult raamatukogu senist tegevust ja kavandati edspidine töökorraldus seoses uue hoone valmimisega Mustamäel. Kuigi hoone ehitati õpperaamatukogu jaoks (hoidla vaid 350 000 köitele ja 150 lugejakohta), otsustati lugejateeninduse huvides sinna üle viia uue teaduskir- jandus ja vastavad teenindusosakonnad - teaduskirjandus- ja bibliograafiaosakond. Laia tänava hoonesse jäid sisetööosa- konnad, õpikute osakond ja vanem teaduskirjandus. Mustamäe hoone valmimine 1972. a. andis lugejaile raamatukogu kasutamiseks avaramad võimalused, kõige vajalikum oli nüüdsest kättesaadav õp- pehoonete vahetus läheduses. Pärast Mustamäe hoone avamist hakkas nii lugejate kui ka laenutuste arv pidevalt kasvama.

Praod raudses eesrides (1975-1990)

Vaadeldavad poolteist aastakümnet on raamatukogu arengus eripärased eelkõigeselle poolest, et avarus juur- depäas Läänes ilmunud raamatule, mida Moskva kaudu oli 70. aastate lõpust alates võimalik hankida rublade eest märkimisväärsel arvul. Meie raamatu -

□ Jätukub 6. lk

75 AASTAT TALLINNA

□ Algas 5. lk

kogude ajakirjarepertuaari aga suurendasid oluliselt välisajakirjad mikrofiššidel.

Nüüsiis võib öelda, et 80. aastatel ei olnud enam tegu endise infosuluga. raudsesse eesriidesse olid tekkinud praod. 80. aastail täienesid fondid ca 60 000 trükisega aastas. Erilist tähelepanu pöörati ajakirjade nomenklatuuri suurendamisele. 1985. aastal sai raamatukogu 2018 nimetust ajakirju, neist eestikeelseid 54, venekeelseid 1030, teistes keeltes 934.

Raamatuüritused muutusid heatasemelisteks 1977. aastal raamatukogu juurde loodud raamatuklubi käe all. Kirjanike, kultuuritegelaste või kultuurisündmuste tähtpäevadele pühendatud kirjanduslikmuusikalised õhtud, samuti kohtumised kirjanike ja kultuuritegelastega andsid meie kultuurielust uut teavet. elustasid unustusehõlma vajuvaid sündmusi või isikuid. Raamatuklubi korraldatud üritused olid selgelt rahvuslikud ja 80. aastate teisel poolel püüdis TPI parteikomitee nii mitme ürituse vajalikkust kahtluse alla seada.

70. aastate lõpul hakkas raamatukogu tegema esimesi samme arvutite kasutamisel. EC-arvutil alustatud raamatukogu koostis- ja kasutusandmete töötlemine tõi kaasa küll palju raskusi, samas andis aga vajalikke kogemusi.

80. aastaid iseloomustab teadus- ja arendustöö intensiivistumine. Alates 1983. a. toimus pea igal aastal kas erialapäev või teaduskonverents. Aastail 1976-90 ilmus raamatukogu töötajailt 50 erialast raamatut ja 170 artiklit.

Raamatukogu tegevuse kvalitatiivne külg pälvis tunnustust 1985. aastal, kui talle omistati esimene kategooria. 1990. aastaks oli raamatukogu saavutanud oma nõukogudeaegse kõrgtaseme. Fondides oli 1,2 miljonit trükiüksust, lugejaid 13,5 tuhat, kojulaenutusi 175 tuhat aastas.

Tagasi Euroopasse (1990-1994)

Suurte muutuste ja ümberkorralduste aeg algas pisut enne Eesti ametlikku taasiseseisvumist. Seni olid kontaktid arenenud riikide raamatukogudega piirdunud peamiselt välisvahetusega. Võiks öelda, et teatud läbimurre toimus 80. aastate lõpul.

1988. a. õnnestus esimene stažeerimine välismaal. Raamatukogu direktor Konrad Kikas tutvus kolme nädala jooksul Un-

gari raamatukogude tööga ja samal ajal oli tal võimalus esmakordselt osa võtta Tehnikaülikoolide Raamatukogude Rahvusvahelise Assotsiatsiooni (International Association of Technological University Libraries, lüh. IATUL) seminarist Veszprémis. Tekkisid head kontaktid ja järgmisel aastal võeti TTÜR IATULi täisliikmeks. Ka mitmel järgneval IATULi seminaril ja konverentsil on olnud võimalik osaleda. See on andnud hea ülevaate raamatukogude tegevusest arenenud maailmas ja loonud võimalusi koostööks. Raamatukogu 70. aastapäeva teaduskonverentsist 1989. a. võtsid osa ja esinesid ettekannetega kolleegid Soomest, Saksa DV-st ja Hollandist. TTÜ raamatukogu korraldatud rahvusvahelisel konverentsil "Euroopa

tehnikaraamatukogude integratsioon" 1994. a. septembris oli osalejaid ja esinejaid juba 8 riigist.

1993. aastal laienes koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega. Raamatukogu astus UNESCO Assotsieerunud Raamatukogude Võrgu (UNESCO Network of Associated Libraries, lüh. UNAL) liikmeks ja Rahvusvahelise CDS/ISISe Kasutajate Assotsiatsiooni liikmeks. TTÜ raamatukogul on Micro-CDS/ISISe levitaja õigused Eesti Vabariigis.

Viimastel aastatel oleme saanud välisriikide raamatukogudelt hindamatut abi oma töötajate täienduskoolitamisel. Aastail 1989-1994 on Soome, Saksamaa, Ungari ja Rootsi raamatukogudes 2-4 nädalat stažeerinud 15 töötajat kokku 19 korral (sellist 13 korral Soomes). Asjalikku teavet ja mõningaid nõuandeid oleme saanud paljudelt välismaa kolleegidelt, kes meie raamatukoguga tutvumás on käinud. Rootsi valitsuselt sai raamatukogu suure finantsabi (500 tuhat rootsi krooni), mis kaalutati in-

fotehnoloogia arendamiseks. Raamatuid on annetanud paljud välismaa raamatukogud ja üksikisikud. Eriti suur on olnud väliseestlaste panus.

Eesti taasiseseisvumine tõi raamatukogudele uusi probleeme. Töö on tulnud paljuski uutele alustele viia. Muudatusi on toimunud nii Eesti teadusraamatukogude võrgus kui ka iga üksiku raamatukogu töös. Seoses Eesti Tehnikaraamatukogu likvideerimisega ühendati 1992. a. 1. jaanuarist TTÜ raamatukoguga ETR raamatute, ajakirjade ja tootekataloogide kogud ning vastavad osakonnad. Eesti Vabariigi valitsuse otsusega 1992. a. 16. septembrist anti TTÜ raamatukogule Eesti üldkasutatava tehnikakeskraamatukogu staatus. Nimetatud otsuse kohaselt on raamatukogu põhiülesandeks Tallinna Tehnikaülikooli, teiste kõrgkoolide, teadusasutuste, valitsusasutuste ja tööstusettevõtete teenindamine - informatsiooni andmine ja tehnika- ning majandusalase kirjanduse laenutamine.

90. aastatel alustati uusi mahukaid töid teadusbibliograafia alal. 1990. a. hakati koostama andmebaasi ETE (Estonian Technology and Economics), mis sisaldab alates 1988. a. ilmunud eesti tehnika- ja majandusalaseid teadusartikleid koos referaadiga kas inglise, saksa või prantsuse keeles. Käsil on mitmeosaline Eesti retrospektiivne tehnikabibliograafia (1918-1944), millest trükiks ettevalmistamise järgus on aastaid 1936-1940 hõlmav osa.

1991. aastast on intensiivselt tegeldud arengukavade väljatöötamisega. 1991. a. valmis raamatukogu moderniseerimise projekt, mille sisuks on uued lähtekohad komplekteerimiseks, komputriseerimiseks ja personali täienduskoolituseks. 1992. a. kinnitati TTÜ Nõukogu otsusega raamatukogu uus põhimäärus.

1994. a. koostati raamatukogu arengukava aastani 2005. Kava hõlmab teenuseid ja kasutajaskonda, fondide komplekteerimist, raamatukoguteeninduse struktuuri TTÜs, raamatukogu ruume, infosüsteemi, personali ja selle täienduskoolitust, samuti raamatukogu õppetööd ning teadus- ja arendustööd. Arengukava kiideti heaks raamatukogu nõukogu 1994. a. 16. juunil.

Tunduvalt on muutunud raamatukogu komplekteerimise põhimõtted. Nüüdseks

□ Jätkub 7. lk

TEHNIKAÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

□ Alguis 6. lk

on Eestil vaba juurdepääs maailma inforessurssidele, kuid praegu on teadusraamatukogude finantseerimine ebapiisav. Tarvilik on kindlaks määrata komplekteerimisvajaduste prioriteetid. Küsimus ei seisne üksnes üleminekuaja piiratud ressursides. Ka võimaluste avardades on komplekteerimise prioriteete ikkagi vaja.

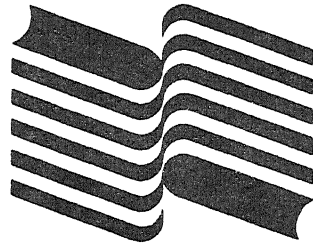
Esimeseks vajaduseks on omada otsest juurdepääsu maailma tähtsamatele andmebaasidele, koondkataloogidele ja suuremate raamatukogude kataloogidele. Olulisemad referaatajakirjad ja CD-ROM andmebaasid peavad raamatukogus olemas olema. Siis on võimalik efektiivselt lülitada rahvusvahelisse RVLi. Eelõeldu tähendab, et raamatukogu inforessurssidest tuleb anda esimene prioriteet infootsingule ja ka rahvusvahelisele RVLile. Viimaste arendamine soodustab suuresti trükiste kättesaadavust ja mõjutab ühtaegu raamatukogu komplekteerimispoliitikat. Ei ole vaja komplekteerida eksteniivseid väliskirjanduse kogusid, kui vähekasutatavad materjalid on välismaalt kergesti kättesaadavad.

Primaarkirjanduse muretsemisel tuleb esmane tähelepanu kontsentreerida ajakirjadele. Väliskirjanduse järgmised prioriteetid kuuluvad teatmeteostele, siis monograafiatele ja õpikutele. Eelõeldu ei tähenda, et piiratud ressurside puhul tuleks muretseda ainult esimeste prioriteetidena nimetatut. Tööpöolest, kõik olulised infoväljaanded ja primaarakirjad peavad raamatukogus olema, samal ajal kui monograafiate ja

õpikute seast tuleb teha väga range valik.

TTÜ raamatukogu ongi viimastel aastatel oma kogude komplekteerimisel ülaltoodud prioriteetidest lähtunud. Aastail, kus raamatuostusummad olid kasinad (näit. 1994. a. 1,75 miljonit krooni), kulutati neist 1/5 infoväljaannetele, 3/5 primaarakirjadele ja 1/5 raamatule. Eelarvesummade suurenedes suureneb muidugi nii primaarakirjade kui ka raamatute osakaal kulutuste seas.

Võttes aluseks Saksamaa ülikooli-raamatukogude finantsstandardid, oleme arvanud, et TTÜ raamatukogul

TTÜ Raamatukogu

peaks olema 17 miljonit krooni aastas. Silmas pidades ressursisäästliku arengu vajalikkust Eestis, võiksime lähiaastail toime tulla ka 11 miljoni krooniga. Kahjuks eraldati meile 1995. aastaks vaid 3,6 miljonit krooni.

Peale kogude on raamatukogu tähtsamateks ressursideks personal ja ruumid.

Personal suurenes kõige intensiivsemalt ajavahemikul 1965-1975. See oli ühtlasi ajajärk, kus raamatukogu arendas välja

kõik olulised tegevussuunad. Mis puutub personali haridustasemesse, siis 1955. a oli raamatukogus vaid üks kõrgharidusega töötaja. 1970. aastaks oli kõrgharidusega töötajate osakaal tõusnud 55-60 %-ni ja püsis sellisena aastaid. 1994. aastal omas 66 % personalist kõrge- ja 9 % keskharidust.

Kui võtta aluseks ükskõik millised raamatukogu ehitusnormid, näeme, et raamatukogul on liiga vähe ruume. Ruumiküsimus jääb teravaks eriti müüd, kus 1994. aasta lõpuks tuli vabastada õigusjärgsele omanikule varem raamatukogu kasutuses olnud hoone Lai t. 5.

Raamatukogu paikneb praegu 7 kohas.

Eesti Hoiuraamatukogust (Suur-Sõjamäe 46) on ajutiselt renditud 1300 m² hoiupinda ja sealt (s.o. 15 km kauguselt) tuleb pidevalt lugejaile Mustamäele raamatuid transportida.

Raamatukoguhoone väljaehitamine Mustamäel on võetud TTÜ esimeseks ehitusprioriteediks. On ju täiesti mõeldamatu, et raamatukogu saaks praegustes tingimustes edukalt täita oma endiseid funktsioone ja peale selle valitsuse otsusega lisandunud endise Eesti Tehnikaraamatukogu ja Eesti Infoinstituudi ülesandeid. Lähemal ajal asutakse raamatukogu uue hoone lähtetülesande koostamisele. Eeldame, et 3-4 aasta pärast valmib hoone projekt ja alustatakse ehitamist.

Konrad Kikas,

teadus- ja arendusosakonna juhataja

TTÜ RAAMATUKOGU SOOVITAB:

Tehnikaülikooli-aineline teatmestu võib Teile abiks olla juhul, kui te vajate

KIRJANDUST TALLINNA TEHNIKUMI JA TEHNIKAÜLIKOOLI ARENGULOOST; TEAVET ÜLIKOOLI TÖÖTAJATE PUBLIKATSIOONIDE KOHTA;

ÕPPEJÕUDUDE / TEADURITE BIOGRAAFILISI ANDMEID (1918 – kaasaeg)

Ootame Teie külastusi raamatukogu

bibliograafiasektoris Akadeemia tee 7, tuba 208, igal tööpäeval 10.00 - 17.00,

MEIE TEL 654 25 55

ANDMEBAASID TTÜ RAAMATUKOGU

□ algus 3. lk.

*The Software Toolworks MULTIMEDIA ENCYCLOPEDIA. (1992).

21köitelise Grolier'i "Academic American Encyclopedia" elektrooniline väljaanne, sisaldab ligi 33000 artiklit, umbes 3000 illustratsiooni, 250 kaarti, 30 min. heli ja 30 videoklippi.

*The Software Toolworks U.S. Atlas. World Atlas.

*TERMDOK. Multilingual Technical Dictionary. (1992).

Mitmekeelne tehnikaalane sõnaraamat, mis sisaldab 500 000 terminit definitsioonide ja ekvivalentidega 13 keeles. Koostaja Rootsi Tehnilise Terminoloogia Keskus.

3. KIRIASTUSTE KATALOOGID.

*Academic Press Catalogue 1994.

*Springer in Print 1994/95.

4. MUUD.

*COMPUTER SELECT. (1991). Informatsioon arvutite riist- ja tarkvara ning -tootjate kohta, sisaldab nii täistekste kui annotatsioone, lisaks arvutiterminite seletav sõnastik.

*CORDIS. Community Research and Development Information Service. (1994). Euroopa Liidu teadusuuringute 9 andmebaasi: akronüümid, kontaktid, uudised, partnerid, projektid, publikatsioonid, tulemused, dokumendid.

*JOURNAL OF MICROMECHANICS AND MICROENGINEERING. 1995.

IOP Early Issues CD-ROM. Ajakirja aastakäigud ilmumise algusest kuni 1994.a. lõpuni. Täispikad artiklid.

*PC-SIG LIBRARY. (13-th ed.). Tarkvara kogumik, mis sisaldab üle 3400 shareware programmi.

*UNESCO DATABASES. (1994.). 10 erinevat andmebaasi, mis annavad ülevaate UNESCO tegevusaladest.

II. Disketid.

*CURRENT CONTENTS on DISKETTE.

USA "Institute for Scientific Information" väljaanne, mis kajastab operatiivselt maailma juhtivate teadusajakirjade sisukordi ja artiklite referaate, võimaldades tellida reprinte otse autoritelt.

Seeriad:

*Engineering, Computing and Technology. (1993-1994, jätkub 1995).

*Physical, Chemical & Earth Sciences. (1994, jätkub - alates aprillist 1995 CURRENT CONTENTS with ABSTRACTS väljaanne).

III. ON-LINE

*TEEMU. Kaugotsingu võimalus Helsingi Tehnikaülikooli Raamatukogu kataloogidest (infoosakonnas).

IV. TTÜ RAAMATUKOGUS GENEEREERITAVAD ANDMEBAASID

*ETE. *Estonian Tehnology and Economics*. (Alates aastast 1988-). Andmebaas sisaldab bibliograafiakirjeid koos märksõnade, ainejaotiste ja referaadiga Eestis jooksvalt ilmuvast tehnika- ja majandusteaduslikust perioodikast. Andmebaasi keel: inglise, 1140 kirjet.

*ISIK. TTÜ teadlaste ja õppejõudude faktiandmebaas. (1918-1944). 455 kirjet.

Arvutituba raamatukogus. Lugejad CD-ROM andmebaase kasutamas.

LUGEJATEENINDUS: KUS? MIS? MILLAL?

Pärast seda, kui raamatukogu oma Laia tänava hoonest 1994. a. detsembris välja kolis, jättes selle õigusjärgsele omanikule, teenindame lugejaid viies kohas: Ehitajate tee 5, pearaamatukogus (teaduskirjandus, perioodika, teatmekirjandus, tehnilised normdokumendid);

- * Akadeemia tee 5, õpikute osakonnas 1. ühiselamu I korrusel (õppekirjandus);
- * Olevimägi 12, raamatukogu filiaalis (tootekataloogid, tehnikakirjandus tööstusspetsialistidele);
- * Kopli 82, energeetikateaduskonna raamatukogus (energeetika- ja mäenduslane kirjandus);
- * Kopli 101, majandusteaduskonna raamatukogus (majanduslane kirjandus).

LUGEJAKS REGISTREERIB:

TTÜ töötajaid - pearaamatukogu 1. laenutuspunkt,
lugejaid väljastpoolt TTÜd - 1. laenutuspunkt või raamatukogu filiaal,
üliõpilasi - õpikute osakonna kojulaenus
(majandus- ja energeetikatudengeid) - vastav teaduskonna raamatukogu).

Registreerimisel saadud lugejapiletit on õigus kasutada kõigis raamatukogu teeninduspunktidest ja lugemis saalides.

PEARAAMATUKOGU

Käesolevast aastast alates paiknevad pearaamatukogu teaduskirjanduse kogud kolmes erinevas kohas. Viimasel 15-nel aastal ilmunud raamatud ja perioodika asuvad pearaamatukogus. Trükised ilmumisaastatega 1941-1979 on Lasnamäel, Suur-Sõjamäe 46. Eesti Hoiuraamatukogult renditud ruumides, mistõttu praegu oleme sunnitud sellest fondiosast lugejaid teenindama peaaegu nädalase intervalliga. Loodame, et edaspidi, kui selleks luuakse sobivamad tingimused (remonditakse Hoiuraamatukogu lugemissaali), saame teenindada ka Lasnamäel.

Kõige vanemad trükised, ilmumisaastatega kuni 1940, paiknevad õpikute osakonna ruumides Akadeemia tee 5.

Peale teaduskirjanduse sisaldavate kogude 2-3 eksemplari kõigest raamatukokku saabunud õpikuist (pearaamatukogu lugemissaalis kasutamiseks) ning vähemal määral populaarteaduslikku, tarbe- ja ilukirjandust.

Rahanappusest ja hindade kallinemisest tingituna oleme viimastel aastatel püüdnud esmajärjekorras muretseda teadusajakirju; raamatuid ja õpikuid oleme saanud peamiselt annetuste ja kingitustena. Kolme viimase aasta ajakirjad paiknevad lugemissaali kappides, kust lugejad võivad neid kohalkasutamiseks ise valida. Samas asuvad jooksva kuu ajalehed. Tulevikus sooviksime ka osa raamatuid paigutada avariile, et neid lugejale paremini kättesaadavaks teha.

Igal esmaspäeval vahetatakse teeninduskorraldusel uute raamatute näitust ja rõdul ajakirjade väljapanekut. Kolme viimase kuu jooksul saabunud raamatutest annab ülevaate uudiskirjanduse süstemaatiline kataloog, mis asub uute raamatute näituse kõrval.

LAENUTAMINE

Kõigest hoidlakogudest laenutame raamatuid ja varasemate aastakäikude ajakirju nii koju kui lugemissaalis kasutamiseks 1. laenutuspunkti kaudu. Selleks peab

lugeja esitama korrektselt täidetud soovisedeli. Kirjanduse otsimisel kataloogidest ja soovisedeli täitmisel abistab lugejaid konsultant.

Käsi- ja arhiivikogudes asuvat kirjandust, käsikirjalisi dissertatsioone ja teaduslike uurimistööde aruandeid, ajalehti, lugemissaalis asuvate ajakirjade ainueksplare koju ei laenutata.

Raamatuid laenutame koju 1 kuuks, eriti nõutavaid - 2 nädalaks.

Kui lugeja ei pea kinni laenutustähtajast ja pole seda pikendanud, tuleb tal maksta viivist.

Teeninduskorralduse tagumises osas asub 2. laenutuspunkt, kust laenutatakse lugemissaalis töötamiseks õpikuid, käsiraamatuid, sõnastikke ja tehnikakirjanduse erilaade. Enamik neist on väikeses eksemplaride arvus ja seepärast kinnistatud lugemissaalile, nagu näiteks Eesti Majandusjuhtide Instituudi (EMI) paljukasutatav loengumappide sari. Mõningaid inglisi-, saksa- ja soomekeelseid õpikuid ja käsiraamatuid laenutame siiski lühemaks ajaks koju. Tingimuseks on õigeaegne tagastamine (tähtajas lepitakse lugejaga kokku).

Tehnikaerilaadide all mõistetakse standardeid, hinnakirju, tootekatalooge, norme jms.

Standarditest on meil NSV Liidu standardid (GOSTid) kuni 1993. aastani ja Eesti Vabariigi standardite täielik kogu, sh. komplekt EVS-ISO 9000 (kvaliteedi) standardeid ning sama väljaande ingliskeelne variant "ISO 9000 standards compendium". Välisstandardeid me oma piiratud vahenditega muretseda ei ole suutnud, neid saate kasutada Standardiameti raamatukogus Aru t. 10. Meil on aga olemas välisstandardite aastaregistrid, näiteks ISO, CEN, DIN jt.

Standardiameti väljaandel ilmub "EVS Teataja", mille igas numbris on eesti standardite tutvustusi, Standardiameti raamatukokku kuu jooksul saabunud eesti, ISO, IEC, CEN jt. standardite loetelusid, artikleid Standardikomitee ja -nõukogu

töödest, mitmesuguseid soovitusi ja eeskirju.

Senised NSVL ja ENSV hulgihinna- ja hinnakirjad on kaotanud kehtivuse. Nüüd annab hindade kohta teavet mitu asutust: Riigi Konkursiamet,

Eesti Konjunktuuriinstituut, Keskkonnaministerium. Viimase väljaannetel on meil olemas "Ehituse hinnamuutuse rakenduslikud näitajad" (ilmub 12 numbrit aastas).

Ehitusnormid SNIPid on Eestis veel kasutusel. Neile on lisandunud Põhjamaades tuntud soovitava iseloomuga "RYL 90. Ehitustööde üldised kvaliteedinõuded" eesti ja soome keeles, A/S EKE NORA väljaandel.

Vene tootekatalooge pole 1993. a. alates juurde tulnud, oleme saanud ainult mikroskeemide raamatukatalooge. Teiste maade tootekatalooge on pearaamatukogus vähe, rohkem on neid raamatukogu filiaalis Olevimägi 12.

Uudiseks on eestikeelne lehtkataloog "Ehitusteabe kartoteek" (ET), mis sisaldab ehitusalaseid seadusi, määrusi, juhendmaterjale, materjalide või toodete tehnilisi andmeid. Teine uudis on lehtkataloog "Data card system" arvutifirmade, tark- ja riistvara ning teenuste kohta.

2. laenutuspunktis saate teenindaja vahendusel lasta teha koopiaid raamatukogu või teie enda materjalidest tööpäeviti kl. 9 - 16.30. Võite ka ise koopiaid teha - magnetkaardi abil, mille saate osta laenutuspunktist. Sama magnetkaart on kasutatav teisteski raamatukogudes - Rahvusraamatukogus, Teaduste Akadeemia raamatukogus jm.

Ootame Teid pearaamatukogusse E - R kell 8.30 - 20.00, L kell 11.00 - 17.00

Info telefonidel:

53 73 55 1. laenutuspunkt ,

53 73 56 2. laenutuspunkt

Hilja Rikmann,
laenutusosakonna juhataja

ÕPIKUTE OSAKOND

Õpikute osakond moodustati 1972. aastal endise laenusosakonna baasil asukohaga Lai t. 5. 1994. aasta novembrikuust alates paikneb osakond (nii õpikute kojulaenus kui ka lugemissaal) Mustamäel Akadeemia tee 5, 1. ühiselamu esimesel korrusel. Sissekäik on peauksest.

Majandus- ja energeetikaalane õppekirjandus koondati vastavatesse teaduskonnaraamatukogudesse (Kopli 101 ja 82), kus nüüd on avatud ka kojulaenus (varem olid seal ainult lugemissaalid).

Õpikute osakonna kojulaenus ja lugemissaal on avatud

E, R kl. 10 - 17; T, K, N kl. 10 - 19.

Info telefonil: 53 73 52

KOJULAENUTUS

Akadeemia tee 5 registreeritakse lugejaks kõik üliõpilased üliõpilaspileti alusel, välja arvatud majandus- ja energeetikateaduskonna üliõpilased, kes saavad lugejapileti oma teaduskonna raamatukogust. Teenindatakse ainult lugejapileti esitamisel. Iga õppeaasta algul peavad üliõpilased oma lugejapileti kehtivust pikendama selles teeninduspunktis, kust neile lugejapilet anti. Võlglaste lugejapiletit ei pikendata.

Õppekirjandust laenutatakse tavaliselt üheks semestriks. Kui õpikut vajatakse kauem, tuleb tähtaega uue semestri algul pikendada. Eriti nõutava raamatu puhul võib raamatukogutöötaja määrata lühema kasutusaja. Tähtjaks tagastamata trükiste eest võetakse viivist vastavalt kehtestatud korrale. Kevadsemestri lõpuks tuleb kõik raamatud tagastada. Viivist hakatakse sel juhul arvestama 1. augustist.

Osakonna kogudes on ca 162 000 eks. õpikuid, teatmikke, ülesannete kogusid, laboratoorse tööde juhendeid, keeleõpikuid ja sõnaraamatuid, samuti TTÜ õppejõudude koostatud loengukonspekte ja muid õppema-

terjale, mis on kirjastatud TTÜs. Lisaks õppekirjandusele on meil hoiul ka ülikooli lõpetanute diplomitööde kogu aastatest 1923-1993. 1994. aastast alates ei tule diplomitöid enam raamatukokku. Olemasolevaid diplomitöid laenutatakse vastavalt kehtestatud korrale ja üliõpilased neid koju laenata ei saa.

Enamus õppekirjandusest on venekeelne. Viimastel aastatel oleme saanud ka inglise-, saksa- ja soomekeelseid õpperaamatuid (arvutite, keemia, mehaanika valdkonnas).

Kirjanduse leidmisel abistab lugejaid alfabeetiline ja süstemaatiline kataloog, samuti lugemissaali käsikogu, kus lugeja võib avariüleilt ise õpikuid valida ja nendega lähemalt tutvuda. Oma soovide ja küsimustega võite alati pöörduda raamatukoguhoidjate poole. Kasutage võimalust ja laenake vajalik õpik koju!

LUGEMISSAAL

Soe ja hubane lugemissaal on sobiv paik õppimiseks, värske päevalehete ja ajakirjadega tutvumiseks, teatmeteostest andmete otsimiseks, mitmesuguste sõnaraamatute kasutamiseks.

Avariüleile paigutatud käsikogust võite vajaliku ise valida. Siin on üks eksemplar kõigist õpikute osakonnas leiduvaist õpperaamatuid, energeetika- ja majandusteaduskonna raamatukogu õpikud kaasa arvatud (sh energeetikatudengile siiani vajalik mitmeosaline "*Elektrotehnitseski spravotšnik*". Kui Teile kojulaenuses näiteks programmeerimise ja programmeerimiskeelte kohta õpikuid ei jätkunud, saate siin nendega töötada ja leiate lisaks muudki, näiteks väljaande "*Laiatarbe tarkvarapaketi personaalarvutitele*", mis koosneb nummerdatud loengumappidest.

Peale õpikute leiate avariüleilt näiteks Eesti Majandusjuhtide Instituudi loengukonspekte, turumajan-

dusalast kirjandust (äri ja rahandus, reklaamipsüholoogia, juhtimine jne.), Eesti kaasaegset majanduselu peegeldava "*Statistika Aastaraamatu*" ja kuukirja "*Eesti Statistika*", seadusandliku informatsiooni andva "*Riigi Teataja*", poliitilisi sündmusi valgustava "*Eesti kroonika*", "*Riigikogu Kroonika*" ja "*Eesti Riigimehe Aastaraamatu*".

Lugemissaalis on mitmes keeles teatmeteoseid, nii üldiseid kui erialaseid, näiteks "*Spectrum*", "*Mc. Graw-Hill Encyclopedia of Science and Technology*", "*Mc. Graw-Hill Encyclopedia of Electronics and Computers*" jt.

Tänapäeval tuleb õppijal tihti pöörduda tõlkesõnaraamatute poole. Eriti nõutav J. Silveti 2-osalise ingliseeesti sõnaraamatu kojulaenuseseemlarid on juba ammu välja laenutatud, ent siin saate seda kasutada. Paul F. Saagpaku mahukas eesti-inglise sõnaraamat aga asubki ainult lugemissaalis. Tõlkesõnastikke on meil siin ka saksa, soome, rootsi jt. keeltes.

Päevalehetele lisaks on lugemissaalile tellitud "*Eesti Aeg*", "*Eesti Ekspress*", "*Kulutaja*", "*Maaleht*", "*Äripäev*" jt. ajalehed. Kappides paikneb kolme viimase aasta ajakirju, nende seas väga nõutav "*Arvutimaailm*", "*Autorevüü*" ja "*SAT-Media*".

Ajakirjade vanemaid aastakäike saab kasutada raamatukoguhoidja vahendusel, kuid mõned nimetused on köidetuna ka avariulitel, näiteks "*Eesti Loodus*", "*Horisont*", "*Vikerkaar*", "*Teater. Muusika. Kino*".

Loodame, et Teil on siin meeldiv valmistuda kevadiseks eksamisesiooniks!

Ingrid Tali,

õpikute osakonna juhataja

Raamatukogu filiaal Olevimägi 12

Raamatukogu filiaal - endine Eesti Tehnikaraamatukogu - teenindab tehnikakirjandusega kõiki Eesti Vabariigi elanikke, ettevõtteid, asutusi ja organisatsioone.

Filiaalil on kolm teeninduspunkti: 2. korrusel asub tootekataloogide laenutus, 3. korrusel - raamatute kojulaenutus ja lugemistuba koos perioodika kojulaenutusega.

Raamatute ja ajakirjade laenutusest võite saada:

- * tarbe- ja teaduskirjandust (tehnik, majandus, informaatika, loodus- ja täppisteadused);
- * teatmeteoseid;
- * kuni 1990. aastani Eestis toimunud kongresside, konverentside, sümposiumide jt. teadusürituste materjale;
- * kuni 1990. aastani Eestis tehtud uurimistööde käsikirju;
- * kodu- ja välismaiseid ajakirju (tehnik, majandus, kultuur);

* ajalehti.

Tootekataloogide laenutusest võite saada:

- * nomenklatuur- ja tööstusharu katalooge aastatest 1978-92, mis on välja antud endises NSV Liidus ja Venemaal, näiteks puidu- ja metallitööpinkide, hüdro-, valu-, elektri-, optika-, keemiatööstuse ja automaatikaseadmete, sepatööriistade ning auto- ja traktorikatalooge;
- * nii üksikute riikide kui riikide ühenduste ekspordikatalooge, kust võib leida firmade aadresse, tegevusalade loetelusid, aktsiakapitali suurust jt. andmeid. Näiteks: "The Universal Register of European Exports", "American Export Register", "Nordic Business Guide", "Technology from Austria", "Japan Trade Directory", "Holland Exports", "Korea Exports" jt.
- * firmakatalooge, mis reklaamivad firmade tooteid: aastatest 1978-1992 on osa neist mikrofišsidel;

* Eestis toimunud näituste katalooge. Külastage meid! Lugejaks registreerime Teid passi alusel, meilt saadud lugejapilet on kasutatav kõigis TTÜ raamatukogu teeninduspunktides.

Raamatuid, teatmekirjanduse dubletteksemplare, vanemaid raamatukujulisi tootekatalooge laenutame koju 1 kuuks, ajakirju ja ajalehti 1 nädalaks. Eriti väärtuslikke trükiseid ja teatmeteoste aimesemplare võite kasutada kohapeal. Oma kogude baasil täidame ka teemapäringuid, asutuste ja ettevõtete soovil korraldame teemanäitusi väljaspool raamatukogu.

Teenindame tööpäeviti kl. 11 - 18 (tootekataloogide laenutuses kl. 11 - 17), suvekuudel (juuni-august) kl. 11 - 16.

Sanitaarpäev on iga kuu viimane reede.

Info telefonil: 60 27 52

Silva Neider ja Ene Uustal,
sektorijuhatajad

ENERGEETIKATEADUSKONNA RAAMATUKOGU

(Kopli 82, ruum 318, tel. 49 37 62)

Oktoobris 1993 toodi energeetikateaduskonna üliõpilastele ja õppejõududele erialane trükis lausa käeulatusse - avati neile samas hoones lugemissaal.

Käesoleva õppeaasta algusest saavad lugejad sealt ka õppekirjandust. Raamatukogu Laia tänava hoonest toodi üle energeetika- ning mäendusosalased õpikud (ca 7500 eks.). Teadmishimuline tudeng ei pea enam õppetööks esmavajaliku kättesaamiseks kesklinna või Mustamäele sõitma, vaid võib loengul õppejõu soovitatud raamatut kohe nõutama tulla.

Tuleb tunnistada, et raamatukogu saavutas üsna ruttu suure populaarsuse päevas külastab seda 50-60 lugejat.

Õppekirjandust on võimalik nii koju laenata kui ka sellega 14-kohalises lugemissaalis töötada.

Kohalkasutamiseks on kinnistatud 1-2 eksemplari kõigist erialastest õpikutest ja valikuliselt teaduskirjandust. Nagu igale vähegi soliidsele raamatukogule kohane, ei puudu ka teatmeteosed (üld- ja erialaentsüklopeediad, leksikonid, sõnaraamatud). Tänapäevase seisuga ootab avariileil lugejat 3250 raamatut.

Vaatamata rahanappusele on esindatud Eesti tähtsamad päevalehed (13 nimetust) ja ajakirjad (40 nimetust). Väga nõutavad on mitmed Venemaalt saabuvad perioodikaväljaanded, nagu "Argumento i faktõ", "Za ruljom", "Radio", "Nauka i žizn"

Teadusperioodikat esindavad tähtsamad mäendusosalased ajakirjad nagu "Coal", "Coal International", "Glückauf", "Mine & Quarry" ning energeetika valdkonda kuuluvad "Electrical World", "Elektrie", "Elektrizitäts Wirtschaft", "ETZ", "Energy World" jt.

Mitmed välismaised ajakirjad, mis on tellitud TTÜ raamatukokku, leiavad esmalt asupaiga energeetikateaduskonna raamatukogus, kus nad kuu aja jooksul lugejaid teenivad; seejärel viiakse nad pearaamatukogu lugemissaali.

Energeetikateaduskonna raamatukogu ootab oma lugejaid igal tööpäeval kl. 9 - 16.

Tiit Valner,
raamatukoguhoidja

MAJANDUSTEADUSKONNA RAAMATUKOGU

(Kopli 101, 2. korrus, ruum 222, tel. 47 46 73)

Majandusteaduskonnas avati lugemissaal juba 1971. aastal. 1994. aasta septembrist alates töötab samas ka õppekirjanduse kojulaenus. Selle kogu moodustati õpikute osakonna majanduslase kirjanduse baasil ja sisaldab ca 18 000 eksemplari õpikuid, teatmikke, ülesannete kogusid, aga ka keeleõpikuid ja sõnaraamatuid.

Lugemissaalis on võimalik kasutada õppe- ja teaduskirjanduse käsikogu ning teatmekogu (entsüklopeediad, leksikonid, sõnaraamatud). Teatmekogu ja osa õppekirjandusest paikneb avariileil. Samal moel on lugejaile kergesti kättesaadavaks tehtud jooksva

aasta ajalehed ja ajakirjad. Käesolevaks aastaks on siia lisaks 25-le eesti- ja 12-le venekeelsele ajakirjale tellitud 15 nimetust ingliskeelseid erialajakirju. Näiteks "Journal of Marketing Research", "Economic Journal", "Small Business Economics" jt. mida TTÜ raamatukogus mujal ei leidu. Kasutada saab ka "Riigi Teatajat", "Eesti Panga Bülletääni", Eesti Majandusjuhtide Instituudi ajakirju ja muud Eestis ilmunud majandusalast perioodikat. Lisaks võivad lugejad tutvuda veel mõningate majandusalaste välisajakirjadega, mis siin on nende kasutada ühe kuu jooksul ja pärast seda suunatakse pearaamatukogu lugemissaali Ehitajate tee 5.

Uudiskirjandust tutvustab vastav näitus Raamatukogu täieneb pidevalt uuema kirjandusega. On hea meel tõdeda, et siinsed külalisprofessorid annavad meile raamatuid. Nii tegi seda professor Charles Scott eelmisel aastal. Hiljuti annetas professor George A. Hachey meile pool tosinat uut raamatut väga hinnatud sarjast "The New Palgrave".

Erna Toomaru,
raamatukoguhoidja

Raamatukogudevaheline laenus (RVL)

Pidevalt on TTÜ teadurid, õppejõud, magistrandid ja üliõpilased vajanud trükiseid, mida meie raamatukogus ei leidu, ning kasutanud nende saamiseks RVL-i teenuseid. 90. aastad on ka sellesse raamatukogutöö valdkonda toonud suuri muudatusi.

Eesti iseseisvumisega lakkas funktsioneerimast NSV Liidus toimunud RVLi süsteem ja raamatukogul tuli orienteeruda ülemaailmsele, rahvusvahelisele süsteemile. Selleks polnud meil esialgu piisavalt teadmisi, kogemusi, teatmestut (andmebaase, referaatajakirju jms.), kaasageid sidevahendeid ega raha. Tuli ümber õppida ja püüda aja jooksul olukorda parandada.

1992. aasta sügisel saatsime välja oma esimesed rahvusvahelise RVLi tellimused - Soome, Helsingi Tehnikaülikooli Raamatukogule, kellega meil olid juba varem sõbralikud suhted. Järgmisel aastal saime kirjandust ja koopiaid tellida teisteltki Soome raamatukogudelt. Rootsist (praegu on meil eriti tihe kontakt Kuningliku Tehnoloogiainstituudi raamatu-

koguga). Norrast, Taanist ja Saksamaalt (seal on meie jaoks peamine laenuaja Dortmundi Ülikooli raamatukogu). Möödunud aastal tellisime materjale juba 43st välismaa raamatukogust, kusjuures 70 % tellimuste üldarvust moodustasid ajakirjaartiklite koopiad.

Tundub, et mõõnaperiood hakkab mööduma ja RVLi osatähtsus TTÜ raamatukogus uuesti tõusma. Eelkõige tänu sellele, et kahe viimase aasta jooksul on paranenud tingimused, mis lubavad kasutada rahvusvahelist RVLi:

- me oleme endale saanud Euroopa raamatukogude katalooge ja andmebaase, sealhulgas CD-ROMidel (vt. loetelu Taimi Nurmiste artikli lõpus);
- nüüd on meil võimalik kasutada välisraamatukogude andmebaase ka Interneti vahendusel;
- oleme saanud osta rahvusvahelisi postikuponge, et tasuda välispartneritele RVLi teenuste eest.

Omaette küsimus on RVL-i maksumus. Praeguse tellimuste mahu juures on raamatukogu suutnud RVL-i teenuseid

pakkuda tasuta. Samas on juba tekkinud probleeme postikulude tasumisega, sest seda ei saa teha raamatukogu summadest. Kui ülikool ei suuda selleks raha eraldada, peab postikulud kandma tellija. Ühe raamatu välismaale saatmise kulud võivad olla kuni 100 krooni.

RVLi sektor asub nüüd Mustamäel, 2. ühiselamu teisel korrusel.

Tellimusi võtame vastu endiselt raamatukogu peahoone 2. laenupunktis, samas laenuame RVLiga saabunud trükiseid lugemissaalis kasutamiseks (NB! See on rahvusvahelise RVLi nõue, mida iga tellijaraamatukogu (requesting library) peab kõrvalekaldumata täitma, sest ta vastutab laenuatud trükiste eest).

Kui lugeja ei saa mingil põhjusel lugemissaalis töötada, võib samas laenupunktis lasta materjalist teha koopia.

Infot anname telefonil 654 25 55.

Mai Raju,
RVLi sektori juhataja

TÄHELEPANU!

Raamatukogu korraldab 22.05 - 26.05
viivisevaba nädala.

RUTAKE!

